

Miał 20 lat, mały pokój i motocykl. Po latach Iławianin wraca wspomnieniami do miejsca, gdzie wszystko się zaczęło

data aktualizacji: 2026.09.10

Zorganizowane w sierpniu uroczyste obchody 700-lecia miejscowości Frednowy w gminie Iława dla wielu były okazją do wspólnego świętowania. Dla Lecha Żendarskiego - znanego w Iławie działacza środowisk senioralnych i obecnego przewodniczącego Miejskiej Rady Seniorów - była to również osobista podróż w czasie o niemal sześć dekad. Kiedy w 1967 roku trafił do miejscowej placówki edukacyjnej, miał zaledwie 20 lat. To właśnie tam zaczęło się jego dorosłe, zawodowe życie.

Pokoik dwa na dwa i ucieczki przed chłodem

Skierowanie do pracy w niewielkiej miejscowości otrzymał tuż po ukończeniu studium nauczycielskiego w Ostródzie. Zamieszkał w tak zwanej "starej szkole" położonej w głębi parku. Warunki były spartańskie.

- Miałem tam pokój o wymiarach dwa na dwa metry, w którym nie było dosłownie niczego, a już na pewno żadnego ogrzewania - wspomina z uśmiechem Lech Żendarski. **- Główny budynek szkoły, ten sam, w którym placówka mieści się do dziś, miał jednak własne, centralne ogrzewanie. W związku z tym zimą przebywałem tam do późnych godzin wieczornych. Po prostu dlatego, że było ciepło. Dopiero na noc szedłem do swojego pokoju, chowałem się pod grubą pierzyną, którą dostałem od mamy, przykrywałem głowę i tak spałem** - wspomina Iławianin, który w tamtym czasie był jeszcze kawalerem. Żonę Halinę, z którą jest szczęśliwy do dzisiaj, poznał jakiś czas później w Związku Młodzieży Wiejskiej. Mają dwoje dzieci i cztery wnuczki.

60 lat minęło i w tym czasie w oświacie zmieniło się sporo! Natomiast siedziba szkoły w miejscowości Frednowy jest nadal ta sama.

Wuefista, fizyk i... szofer pani dyrektor

Szkoła była niewielka, uczyło się w niej około 60 dzieci, a kadra pedagogiczna liczyła zaledwie 7 osób, z czego Lech Żendarski był jedynym mężczyzną.

Jako nauczyciel wychowania fizycznego z biologią (taki kierunek ukończył w Ostródzie) prowadził głównie lekcje WF-u, ale w wiejskiej szkole nie było miejsca na wąskie specjalizacje. Młody pedagog uczył również fizyki i chemii, a wychowawstwo objął w klasie siódmej, która była wówczas klasą

kończącą edukację w szkole podstawowej.

Łławianin jest wzruszony, gdy wspomina wyjątkową atmosferę panującą wśród nauczycieli.

- Zżyliśmy się ze sobą, a to wzajemne wsparcie było odczuwalne w codziennej pracy. Bardzo dużo czasu spędzaliśmy razem i o wszystkim można było porozmawiać, i o trudnościach, i o radościach - wspomina Lech Żendarski.

Szkołą wówczas kierowała pani Okpisz, a młody nauczyciel miał dodatkowe, nieoficjalne obowiązki.

- Byłem jedynym w gronie posiadaczem własnego motocykla SHL - opowiada. - Kiedy pani dyrektor musiała dojechać na narady do wydziału oświaty w Łławie, po prostu ją tam wozilem, bo nie miała czym się dostać. Dbalem też o szkolną rozrywkę. Raz w miesiącu, od rana, wyświetlałem z wielkiego projektora z obracanymi kołami filmy, które wszyscy z radością przychodzili oglądać.

Skierowanie do pracy we Frednowach otrzymał zaraz po ukończeniu studium nauczycielskiego w Ostródzie. Pieczętka potwierdza: w 1967 roku Frednowy należały do powiatu Susz! Pierwsza od góry - pieczętka Prezydium Powiatowej Rady Narodowej - Wydziału Oświaty i Kultury w Łławie, który skierował Łławianina do pierwszej pracy.

Zaświadczenie zakładu pracy o zatrudnieniu pracownika *)	
Nazwa zakładu pracy (pieczęć) lub nazwisko i imię pracodawcy oraz adres	Data wpisów, podpis i pieczęć zakładu pracy
P.P. R. N. Wydział Oświaty i Kultury w Ilowic	1. VII. 67 P. Sobol
SZKOŁA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA Stopnia Podstawowego we Frednowach, pow. Susz	1. X. 67 M. Sobol
SZKOŁA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA Stopnia Podstawowego we Frednowach, pow. Susz	12 XII 67 Cepner
SZKOŁA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA Stopnia Podstawowego we Frednowach, pow. Susz	2. VIII 68 Cepner
SZKOŁA OGÓLNOKSZTAŁCĄCA Stopnia Podstawowego we Frednowach, pow. Susz	18. XII 1968 R. Dębski

*) Zaświadczenie ważne jest przez okres 3-ich miesięcy od daty poświadczenia.

do-7-28111969

Linijka na korytarzu i wypatrywanie autobusu

Prawdziwy popłoch wywoływały w szkole jedynie oficjalne wizytacje. Nauczyciele w tamtych czasach musieli przygotowywać na każdą lekcję szczegółowe, odręczne konspekty, które były kontrolowane podczas tych niezapowiedzianych wizyt.

- Do Frednowów dojeżdżał wówczas tylko jeden

autobus rano i jeden po południu. Kiedy spodziewaliśmy się wizytacji z wydziału oświaty, z niepokojem patrzyliśmy na przystanek autobusowy. Jeśli około 9 rano z autobusu nikt nie wysiadł, wiedzieliśmy, że kontroli tego dnia już nie będzie i wówczas już mogliśmy odetchnąć z ulgą - wspomina z uśmiechem nasz rozmówca.

Według niego uczniowie sprzed kilkudziesięciu lat mocno różnili się od dzisiejszej młodzieży.

- Przede wszystkim darzyli pedagogów ogromnym szacunkiem. W tamtych czasach uczeń miał zdecydowanie więcej obowiązków niż praw, myślę, że dziś często jest odwrotnie - zauważa Lech Żendarski. - To była młodzież wiejska, po szkole czekała na nich praca przy żniwach, wyprowadzaniu krów czy pomoc rodzicom na gospodarstwie. Byli wyrozumiali i liczyli się ze zdaniem nauczyciela. A kwestia dyscypliny? Podczas dyżurów spacerowałem po korytarzu z drewnianą linijką w dłoni. Nigdy nikogo nią nie uderzyłem, ale sam jej widok w zupełności wystarczył, by na szkolnym holu panował absolutny spokój i porządek.

Hawianin zachował z tamtego okresu liczne pamiątki. Tutaj dowody opłacania składek członkowskich należnych do Związku Młodzieży Wiejskiej.

Zaczynał we Frednowach, jest aktywny po dziś dzień

Pierwsza praca we Frednowach wyznaczyła kierunek całego późniejszego życia Lecha Żendarskiego. Iławianin nie ma wątpliwości, że to właśnie tam, gdy organizował życie kulturalne w wiejskim klubie ruchu, narodziła się jego pasja do działalności społecznej.

Został opiekunem koła Związku Młodzieży Wiejskiej. Jego zaangażowanie szybko zostało dostrzeżone i zaledwie po półtora roku pracy w szkole, w 1969 roku, przeszedł do struktur powiatowych organizacji w Iławie. Rozpoczął tym samym **wieloletni etap pracy z młodzieżą**, który trwał do

1975 roku. W kolejnych latach pracował w Urzędzie Miejskim w Iławie, a w latach 1980-1990 **pełnił funkcję prezesa spółdzielni "Praca"**.

Zaczynał od działania na rzecz młodzieży. Dziś Lech Żendarski jest jedną z najaktywniejszych postaci lokalnych środowisk senioralnych.

ZWIĄZEK MŁODZIEŻY WIEJSKIEJ	
Data wstąpienia do Związku 19. 10. 1967 r.	
Data wydania legitymacji 19. 11. 1967 r.	
	
imp.	
własnoręczny podpis	
LEGITYMACJA CZŁONKOWSKA	
№ 218707	
Kol.	Lech Żendarski
(imię i nazwisko)	
urodz.	25. 1. 1947 roku
w	degecent
jest członkiem koła	
w	Frednowo
pow.	Itawa, woj. Olsztyn
pieczęć okrągła	
Przewodniczący ZP ZMW	
(podpis)	

Zawsze jednak ciągnęło go do bezpośredniej pracy z drugim człowiekiem. W 1990 roku **wrócił do oświaty**, rozpoczynając pracę w szkole specjalnej w Iławie. Następnie, aż do przejścia na emeryturę w 2008 roku, kierował **Warsztatami Terapii Zajęciowej w Iławie**. Zaszczepiony we Frednowach

bakcył społecznika przetrwał do dziś – obecnie aktywnie działa na rzecz lokalnego środowiska senioralnego.

Ze znajomymi na obchodach 700-lecia miejscowości Frednowy. To właśnie ten jubileusz stał się dla Hławianina przyczynkiem do wspomnień.

Ocalić od zapomnienia

Choć od pierwszego dnia pracy w gminie Iława minęło kilkadziesiąt lat, Lech Żendarski z sentymentem wraca do tamtego okresu. W swoich prywatnych archiwach starannie przechowuje dawne pamiątki: szkolne dokumenty z pieczętkami oraz stare, czarno-białe fotografie swoich siódmoklasistów. Jak wspomina, w wielu przypadkach śledził ich dalsze zawodowe i życiowe losy.

Może ktoś z Czytelników rozpozna siebie albo kogoś bliskiego na tym archiwalnym zdjęciu sprzed niemal 60 lat? Jeśli tak się stanie, to zapraszamy do pozostawienia po sobie śladu w komentarzu. Może dojdzie nawet do spotkania dawnych absolwentów z wychowawcą sprzed lat? Lech Żendarski zaprasza do kontaktu i wspólnych wspomnień.

Pierwsza praca w szkole we Frednowach. Wspomnienia Lecha Żendarskiego z okazji 700-lecia miejscowości.

Lech Żendarski i jego dawni siódmoklasiści. Kto rozpozna siebie albo kogoś bliskiego na tym archiwalnym zdjęciu sprzed prawie 60 lat?

Spisła: Marta Chwałek.

Red. Info Iława.

Zdjęcia: archiwum prywatne.

Źródło:

<https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/82900-mial-20-lat-maly-pokoj-i-motocykl-po-latach-ilawianin-wraca-wspomnienia-mi-do-miejsca-gdzie-wszystko-sie-zaczelo>